

„Kouzelnický slum“ doplácí na atraktivní polohu uprostřed města Dillí.  
„Když nepřežijí loutky, magie, lidové písně či příběhy, co zůstane?“ ptají se jeho obyvatelé a odmítají z Kathputlí odejít.  
A moderní zástavba se neúprosně blíží.

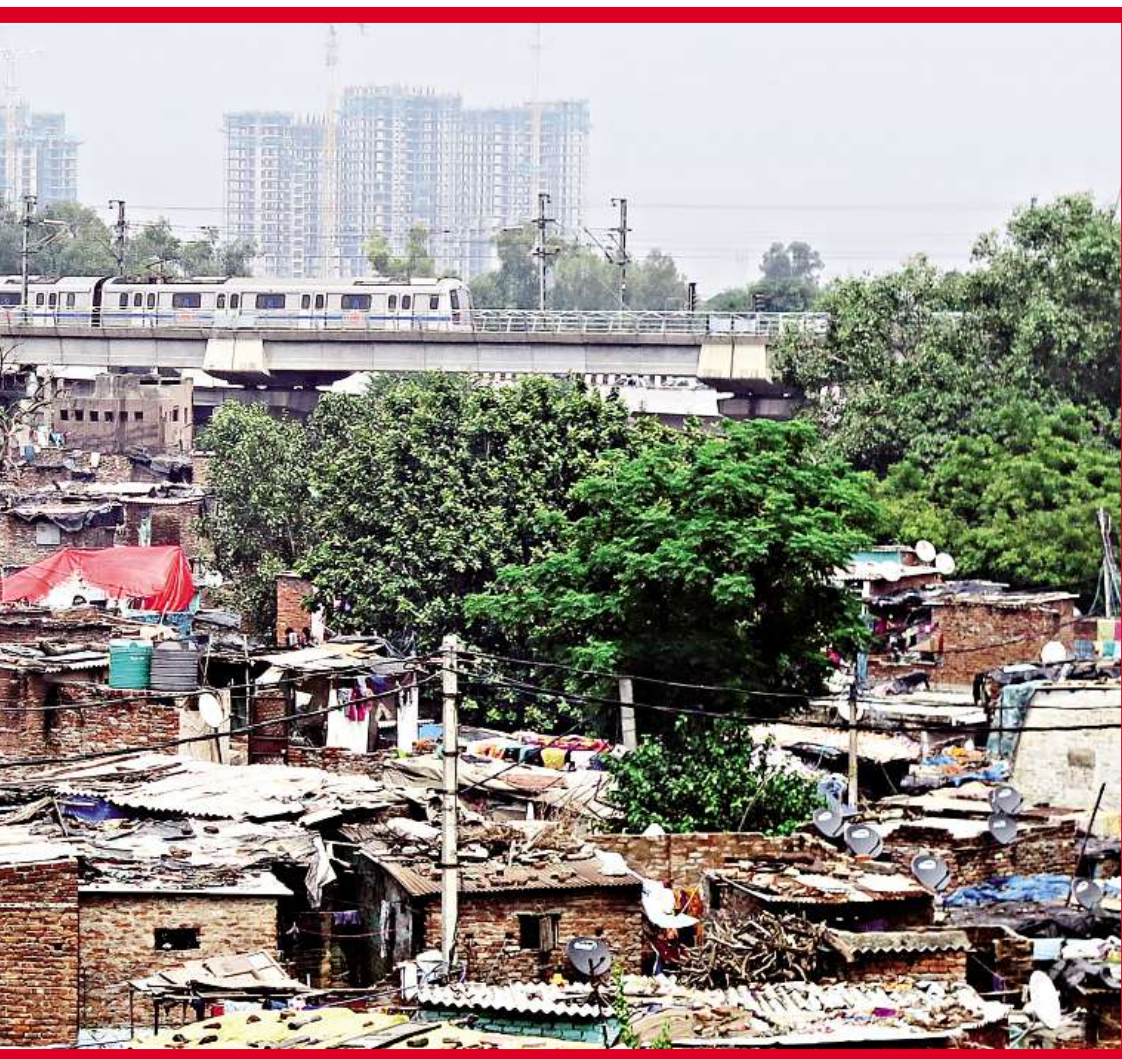
# ZMIZET BEZ KOUZEL

Fakíři, polykači ohně, tanečníci, kouzelníci a loutkáři. Ti všichni bydlí v **KATHPUTLÍ**, svérázné čtvrti v srdci Dillí. Jenže staré tradice stojí v cestě rozpínající se moderní indické metropoli. Osud Kathputlí je zpečetěn, obyvatelé „kouzelnického slumu“ však odmítají odejít.

Text:  
Foto:

Jana Vrubelová  
Martin Cívín





### MISTR LOUTKÁŘ

Padesátiletý Purána Bhatt se považuje za strážce a opatrovníka starodávnoho umění. „My Kathputlí jsme jiní. Nemůžeme pracovat v kancelářích, ale nejsme žádná chudina ze slumu,“ říká.

**V**lhký vzduch a vedro lepí oblečení nepříjemně na tělo. Chaos a rámus okolí stanice metra nedaleko centra Dillí jsou k nepřežití. Čekání na domluveného průvodce není nic příjemného, naštěstí ale netrvá dlouho. Kailáš Bhatt přichází nezvykle načas. „Zřejmě se na mě podepsala doba strávená v Evropě,“ žertuje později nad sklenkou čaje držitel stejného příjmení, jaké mají tisíce dalších obyvatel barevných chatrčí. Bhatt znamená kouzelník. A těch je v Kathputlí hodně.

Přesná čísla k dispozici nejsou, ostatně na statistiky si v kouzelnické čtvrti nepotrpí. Existují ale odhady a podle nich tu na ploše odpovídající asi devíti fotbalovým hřištím žije až čtyřicet tisíc lidí. V plechových či hliněných přístřešcích, někdy i dvoupatrových, které lze snad nazvat domy. Asi třetina z nich se živí loutkářským, tanečním, divadelním či jiným uměním. Vystupují na svatbách, v televizi, na festivalech. Zkrátka tam, kde mají o jejich vystoupení zájem.

Jenomže toho je čím dál méně a upadající lesk a sláva kouzelnického cechu dělají obyvatelům Kathputlí největší vrásky. Tedy skoro. Pak je tu ještě problém s vlastnickými právy oněch devíti fotbalových hřišť.

### S Gándhím v Americe

„Můj otec procestoval svět. Jako zpěvák súfistických písní objel pětadvacet zemí. V osmdesátých letech například se skupinou umělců doprovázel Radžíva Gándhího (někdejšího indického premiéra) při jeho návštěvě ve Spojených státech,“ vypočítává Kailáš otcovy úspěchy.

Kdysi totiž obyvatelé Kathputlí patřili k respektovaným umělcům, a jezdili proto po světě jako součást indických delegací. Ne nadarmo Bhattové platili za jakési ambasadory indické kultury. Bludiště pestrých uliček bez kanalizace i jeho svérázní obyvatelé dokonce kdysi inspirovali známého spisovatele Salmana Rushdieho při psaní magického románu *Děti půlnoci*.



### PRINCIPÁL

Otec mého průvodce Kailáše už dnes zpívá jen zřídka, ale kdysi procestoval celý svět.





## KAILÁŠ

Třicetiletý Kailáš je pro místní děti něco jako hrdina. V Kathputlí vybudoval centrum, kde se mohou učit starému umění loutek. A hrstku nejšikovnějších bere každý rok s sebou do Francie.



## LOUTKA VE JMÉNĚ

Kouzelnickou kolonii před více než šedesáti lety založili na zelené louce nomádští loutkáři z pouště. A dali jí i jméno - Kathputlí znamená doslova dřevěná loutka.

## ŠTĚSTÍ NA HODINU

Když do Kathputlí zavítají návštěvníci, hlavně cizinci, stojí za to se předvést. Na barevnou show plnou tance, hudby i ohně se přišli podívat i zvědavé děti z okolí.

To bylo ale v minulém století. Teď, o pár dekad později, je vše jinak. „Lidé se dívají na televizi. Na bollywoodské trháky. S tím lze jen těžko srovnat,“ říká Kailáš. Třicetiletý mladík plný elánu by přitom mohl špinavé uličky slumu, i když slovo slum tady slyší neradi, vyměnit za vypulírované bulváry Paříže nebo jiného evropského města. Kailáš se totiž jako nadaný loutkář a hudebník prosadil v zahraničí. Ve Francii tráví několik měsíců v roce, má tam práci i ženu. Zbytek roku ale věnuje milované Kathputlí. Založil tady neziskovou organizaci, kde vyučuje loutkářské umění a hru na polozapomenutý hudební nástroj khartel. Několik dětí s sebou dokonce bere každý rok do Evropy. To vše prý z respektu k předkům a pocitu, že když ne on, nikdo jiný to neudělá.

„Chci, aby naše umění přežilo,“ vysvětluje svůj nezvykle rozvinutý smysl pro povinnost.

Je dnes vůbec možné tradičním loutkářským řemeslem zaujmout? Prý ano. „Umělci se hodně přizpůsobují. Klasické příběhy vyprávěné loutkami, které vycházejí z historických postav, jako ten o tanečnicích ze dvora panovníka Akbara, vystřídaly příběhy o HIV,“ uvádí příklad Kailáš. Se svým dětským souborem vystupuje nejraději před turisty. „Těch je ale málo,“ stěžuje si a dodává, že občas přijde nabídka na vystoupení v televizi – paradoxně zřejmě od největšího nepřítele loutek.

A možná i celé čtvrti, neboť Kathputlí znamená doslova dřevěná loutka. Dnes spíše jen suvenýr nebo exponát v muzeu, který žije snad už jen tady, ve stejnojmenné čtvrti.

Byli to právě nomádští mistři loutkáři, kteří sem v polovině minulého století přišli z pouštního státu Rádžasthán a založili tu na zelené louce uměleckou kolonii, které dali i jméno.

A tehdy a také prý dlouho potom se tu žilo mnohem lépe než dnes.

Při pohledu na zoufale špinavé uličky, po nichž se jako hadi plazí kanálky splašků, a na plechové přístřešky v různém stadiu rozpadu není těžké uvěřit, že bylo i líp.

„Pojďte dál,“ zve do jedné plechové chýše mladík s jemnými rysy. Uvnitř je překvapivě čisto. Podává se čaj, větrák příjemně ochlazuje a mumraj tam venku se zdá být najednou daleko. Éterický Ind se jmenuje Ráhu, věnuje se baletu a ve středověkých podmínkách rozpadající se Kathputlí je trochu podobným zjevením jako Kailáš. Před pár týdny se vrátil z Nizozemska. „Jezdím tam na taneční workshop,“ říká a vášnivě začne vysvětlovat, proč je kromě tradičního tance zapotřebí soustředit se i na ten současný. Moderna je důležitá. Přirozeně.

Do místnosti doléhá křik zvenku. Prý rvačka.

„Zažádal jsem v Nizozemsku o stipendium. Snad to vyjde,“ krčí rameny a ve velkých černých očích se najednou zračí obavy. „Tohle místo nemá budoucnost,“ přiznává nakonec tanečník, zatímco vsedě na zemi usrkává čaj. V malé místnosti dva krát dva metry.

Ráhuova skepse je namístě. Zelená louka na okraji Dillí, z níž kdysi rádžasthánští nomádi vyčarovali kouzelnickou čtvrt, je dnes žádaný kus půdy. A to velmi. Bývalá periferie se totiž postupem času ocitla v samém centru města. Přesněji řečeno do naprostého středu indické metropole to trvá pouhých patnáct minut metrem a nadzemní dráha obkružuje rozpadající se chýše Kathputlí jako hladový had. Stejně jako výškové budovy, jež se okamžitě zakusují do jakéhokoliv volného prostranství. Nové a moderní tu pomalu požírá kdysi slavnou čtvrt obývanou lidmi s příjmením Bhatt.

V divoce se rozrůstajícím a přelidněném Dillí to není výjimečný příběh. Od devadesátých let, kdy Indie nastartovala liberalizaci trhu a zažívá hospodářský boom, se město změnilo k nepoznání.







Vyrostly tu nové finanční čtvrti, ohromné sportovní stadiony, nablýskané obchodní domy pro sílící střední třídu či metro a letiště, jaké by Praha mohla závidět. I když ekonomice druhé nejlidnatější země světa došel v posledních letech mírně dech, její oživení je prioritou stávající vlády.

A překotná výstavba pokračuje dál.

Stojí-li v cestě slum, záhy jej srovnají se zemí buldozery. Ale Kathputlí není žádný slum, nýbrž kulturní památka, jak tvrdí možná trochu přehnaně její obyvatelé. A tak se mezi nimi a radnicí rozhořel nebývalý spor. Nebývalý proto, že město Dillí ustoupilo a nabídlo poprvé v historii přesídlit celou osadu in situ. Opozdál tak vznikl dočasný kemp, z něhož se pak zhruba po dvou letech mají lidé vrátit zpět do lepší, moderní a podle úřadů konečně důstojné Kathputlí.

### Do bytu? Nikdy!

Jenomže nebylo by to Dillí a nebyli by to svérázní Bhattové, kdyby šlo všechno tak jednoduše. Ve zkrácené verzi tkví hlavní zádrhel v tom, že v místě mají vzniknout luxusní byty, obchodní centrum a ve zbytku byty pro původní obyvatelé. Už teď je ale jasné, že jich bude mnohem méně, než je potřeba. A pak je tu ještě druhé ale. Umělci totiž o byty nestojí.

„Jsme potomci nomádů. Do žádné králikárny nepůjdeme. Nevím ani, jak by se mi tam vešel můj několikametrový buben,“ stěžuje si jeden z nich. Podobné je to prý i s obřím loutkami. A tak případ zatím vázne u soudu. Při pohledu na páchnoucí uličky je jasné jen to, že něco se udělat musí. Jen nikdo zatím neví co.

Oficiálně měli všichni čtvrt opustit už na jaře. Drtivá většina lidí ale odmítla. A tak se spor dál vyostřuje a několik lidí už kvůli násilným potyčkám s policií i mezi sebou skončilo ve vězení.

Ve slumu funguje promyšlená administrativa. Žijí tu komunity z dvanácti svazových států. Jsou tu Kašmířané, Rádžasthánci, Bengálci a další a ti všichni mají cosi jako svého starostu a své zástupce mají i umělci rozdělení zase podle řemesel. Různorodá kolonie doposud táhla za jeden provaz a to se vyplatilo. Zajistili si právní pomoc a i kvůli zájmu novinářů si na ně s buldozery zatím nikdo netroufne. Z Kathputlí se stal symbol mizející starobylé kultury, téma, které v indickém tisku nejprve vzbudilo ohlas. Ten ale postupně opadl a s ním i jednotný odpor jejich nositelů. Poslední dobou je v Kathputlí cítit napětí.

„Rozdílné názory najednou vystupují do popředí. Lidé jsou vznětliví, doléhá na ně dlouhodobá frustrace,“ říká Kailáš. Návrh, aby se Kathputlí zachovala tak, jak je, jen možná s novou kanalizací, se prý teď už jeví jako utopie. Co bude s kouzelnickou čtvrtí dál, nikdo netuší. „Myslím, že nakonec zmizí. A s ní i tradiční umělci,“ odkládá nakonec svůj zdánlivě neutuchající optimismus Kailáš. Prý je to jen otázka času.



## PŘILETÍME VÁM DOBŘE PORADIT SE SPOŘENÍM A INVESTICEMI

infolinka 800 101 554 [www.modrapyramida.cz](http://www.modrapyramida.cz)

Moudré spoření s **Prémii 2000 Kč**  
a zhodnocením úspor **4,44 %**

Detailní podmínky akce Moudré spoření s Prémii 2000 Kč najdete na [www.modrapyramida.cz](http://www.modrapyramida.cz). Modrá pyramida si vyhrazuje právo akci kdykoli ukončit.

Mějte k nám ještě blíže



**Modrá pyramida**  
Váš rádce na finance